

3 – 7 aprilie 2023
ACTUALITATEA EUROPEANĂ

Cuprins

I.	DOCUMENTE ADOPTATE DE COMISIA EUROPEANĂ	2
1.	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Mecanismul de redresare și reziliență: situația după doi ani Un instrument unic aflat în centrul transformării verzi și digitale a UE- COM(2023) 99	2
2.	Comunicare a Comisiei către Consiliu - Orientări de politică bugetară pentru 2024 - COM(2023) 141	4
II.	ȘTIRI	7
1.	Eurobarometru: Costul de trai, sănătatea și educația pe primele locuri în preocupările românilor	7
2.	Raport referitor la statul de drept în 2022 - Situația statului de drept în Uniunea Europeană	7
3.	Cel de-al 10-lea Consiliu Energetic UE-SUA, 4 aprilie a.c.	9

I. DOCUMENTE ADOPTATE DE COMISIA EUROPEANĂ

1. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Mecanismul de redresare și reziliență: situația după doi ani Un instrument unic aflat în centrul transformării verzi și digitale a UE - COM(2023) 99

Prezenta Regulamentului de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență („MRR”) oferă ocazia de a reflecta asupra realizărilor și provocărilor acestui instrument fără precedent. MRR, aflat în centrul planului de redresare pentru Europa NextGenerationEU, în valoare de 800 de miliarde EUR, a fost instituit în plină pandemie de COVID-19 pentru a ajuta statele membre să se redreseze mai rapid și să devină mai reziliente. Acesta oferă, la nivel european, un instrument puternic în sprijinul unei tranziții verzi și digitale accelerate și ambițioase. Cu toate acestea, implementarea sa are loc într-un context în evoluție continuă, marcat de invadarea neprovocată a Ucrainei de către Rusia, de inflația ridicată și de criza energetică.

În prezenta comunicare se analizează situația actuală a implementării mecanismului, se descriu măsuri suplimentare care să sprijine continuarea implementării cu succes în anii următori și se explică metodologia care va fi aplicată în cazul în care o plată trebuie să fie suspendată.

MRR a declanșat punerea în aplicare a unor reforme majore într-o gamă largă de domenii de politică. Peste o treime din măsurile din cele 27 de planuri de redresare și reziliență sunt reforme (aproximativ 2 187 de reforme, în comparație cu 3 780 de investiții). Aceste reforme nu numai că sporesc reziliența statelor membre pe termen lung, ci îmbunătățesc și condițiile pentru realizarea cu succes a investițiilor aferente din cadrul MRR, precum și din cadrul fondurilor politicii de coeziune, de exemplu prin modernizarea cadrelor de reglementare în sectoare-cheie (sectorul digital, energia din surse regenerabile, transporturi), prin îmbunătățirea procedurilor de autorizare și de achiziții publice și prin consolidarea statului de drept și a garanțiilor anticorupție.

Printre reformele emblematice deja adoptate se numără: - reforme pentru digitalizarea administrației publice (Slovenia) și asigurarea securității cibernetice (România); - reforme ale sistemelor de justiție civilă și penală menite să le eficientizeze prin reducerea duratei procedurilor și prin îmbunătățirea organizării instanțelor (Italia, Spania); - reforme ale pieței forței de muncă și modernizarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă (Spania); - reforme de consolidare a ocupării forței de muncă și a protecției sociale (Croatia); - reforme menite să promoveze excelența științifică și să îmbunătățească performanța universităților și a organizațiilor publice de cercetare (Slovenia), precum și să sporească previzibilitatea și stabilitatea finanțării publice a cercetării (Portugalia); - reforme de combatere a corupției și de asigurare a protecției avertizorilor de integritate (Cipru); - reforme de simplificare a acordării licențelor pentru a stimula investițiile în energia din surse regenerabile offshore sau reforme care creează condiții pentru introducerea hidrogenului din surse regenerabile (Grecia, Portugalia, Spania); - reforme care sprijină introducerea energiei din surse regenerabile și a transportului durabil (Croatia, România); - reforme de îmbunătățire a calității procesului legislativ (Bulgaria); - reforma menită să îmbunătățească oferta de locuințe la prețuri accesibile (Letonia). Printre investițiile majore cu etape-cheie deja finalizate se numără: - investiții pentru sprijinirea decarbonizării și a eficienței energetice a industriei (Croatia – 91 de milioane EUR, Franța – 1,4 miliarde EUR); - achiziționarea a 600 000 de laptopuri noi care să fie împrumutate profesorilor și elevilor și selectarea unor centre de inovare digitală pentru a sprijini întreprinderile în eforturile lor de digitalizare (Portugalia – 600 de milioane EUR); - fonduri pentru sporirea competitivității întreprinderilor din sectorul turismului, inclusiv a 4 000 de IMM-uri (Italia – 1,9 miliarde EUR); - investiții pentru sprijinirea persoanelor vulnerabile (Italia – 1 miliard EUR); - digitalizarea administrației publice pentru a oferi servicii publice digitale, simple, incluzive și sigure pentru cetățeni și întreprinderi (Portugalia – 170 de milioane EUR); - dezvoltarea infrastructurii de bandă largă (Letonia – 4 milioane EUR); - planul de investiții pentru

echipamente de înaltă tehnologie în sistemul național de sănătate (Spania – 796 de milioane EUR).

Finanțarea MRR a contribuit la transformarea UE într-unul dintre cei mai mari emitenți de obligațiuni exprimate în euro. Determinate de nevoile de finanțare ale MRR, emisiunile brute de instrumente pe termen lung ale UE s-au ridicat în 2022 la 119 miliarde EUR⁷. Schimbările recente ale condițiilor de pe piața obligațiunilor nu au modificat accesul puternic pe piață al UE; ratingul de credit ridicat al UE și abordarea unitară a Comisiei în materie de finanțare îi permit acestuia să împrumute în condiții avantajoase și să reducă la minimum costul datoriei aferente.

Pentru a spori în mod eficace avantajul competitiv al Europei, REPowerEU a consolidat capacitatea financiară a MRR. Statele membre vor avea la dispoziție granturi suplimentare în cadrul MRR (20 de miliarde EUR), finanțate prin sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii, pentru a promova obiectivele REPowerEU. Statele membre pot transfera, parțial sau integral, suma alocată din rezerva de ajustare la Brexit (până la 5,4 miliarde EUR), precum și până la 5 % din fondurile politicii de coeziune (până la 17,9 miliarde EUR) pentru a aloca granturi în vederea realizării obiectivelor menționate. De asemenea, statele membre vor putea utiliza restul împrumuturilor din cadrul MRR (225 de miliarde EUR), cu prefinanțare substanțială, pentru investițiile și reformele pe care sunt invitate să le prezinte în capitolele lor privind REPowerEU până la 30 aprilie 2023¹⁰.

Jaloanele și țintele stabilite în planurile naționale se află în centrul MRR, deoarece reprezintă angajamente asumate de statele membre pentru a avea acces la sprijin din partea MRR. Evaluarea acestor angajamente se bazează pe condiții clare și necesită o analiză detaliată pentru a se stabili dacă statele membre și-au îndeplinit obligațiile în mod satisfăcător. Comisia este responsabilă de efectuarea acestei evaluări, ținând seama de avizele Comitetului economic și financiar și sub controlul statelor membre în cadrul Comitetului pentru Mecanismul de redresare și reziliență. Situația atingerii jaloanelor și a țintelor, precum și a plăților aferente este, de asemenea, o chestiune pe care Parlamentul European și Comisia o pot discuta în cadrul dialogurilor privind redresarea și reziliența.

În 2023, majoritatea statelor membre își vor revizui planurile, pentru a adăuga capitole privind REPowerEU și a putea beneficia de oportunități de finanțare suplimentare. Revizuirea planurilor reprezintă, de asemenea, o ocazie de a reflecta asupra învățămintelor desprinse din etapa de punere în aplicare și de a le lua în considerare la elaborarea atât a măsurilor noi, cât și a celor revizuite, sporind nivelul de ambiție al planurilor. Orientările Comisiei privind revizuirea planurilor de redresare și reziliență în contextul REPowerEU¹⁶, adoptate la 1 februarie 2023, explică modul în care se pot aplica diverse elemente ale regulamentului pentru a optimiza conceperea planurilor revizuite și a încorpora măsurile care pot contribui cel mai mult la realizarea obiectivelor MRR. Comisia va sprijini statele membre să identifice și să elimine potențialele blocaje din calea punerii în aplicare a măsurilor existente.

În concluzie, MRR a reprezentat un răspuns vital la pandemia de COVID-19. Este un efort financiar și politic semnificativ, menit să sprijine redresarea UE. Acesta a oferit un impuls puternic economiei UE, a accelerat dubla tranziție verde și digitală și a consolidat reziliența UE la provocările viitoare. Mecanismul oferă o abordare unică, combinând investițiile cu reformele și oferind statelor membre flexibilitate pentru ca acestea să pună în aplicare măsurile care se potrivesc cel mai bine circumstanțelor lor naționale. La doar doi ani de la crearea sa, MRR a oferit deja un sprijin financiar semnificativ și a lansat cu avânt redresarea economică a UE. Având în vedere provocările nou-apărute, MRR trebuie să rămână agil pentru a continua să sprijine în mod eficient o redresare echitabilă și incluzivă a statelor membre și a regiunilor UE în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19, ajutând în același timp UE să se îndrepte către un viitor mai sustenabil și mai rezilient prin investiții și reforme ambițioase. Datorită modelului său unic și analizei prospective strategice integrate în prioritățile sale, MRR este în măsură să abordeze provocările urgente nou-apărute legate de securitatea energetică a UE, de competitivitatea industrială sustenabilă și de tranziția industrială către o economie cu zero emisii nete, contribuind în

același timp la convergența socială și economică ascendentă. Pe baza învățămintelor valoroase trase în ultimii doi ani, Comisia este pregătită să sprijine statele membre pentru a asigura succesul continuu al implementării MRR. Aplicarea metodologiilor de evaluare a atingerii în mod satisfăcător a jaloanelor și a țințelor și a suspendării plăților va servi tot acestui scop și va continua să asigure buna gestiune financiară a mecanismului. Evaluarea la jumătatea perioadei a MRR de anul viitor va oferi o nouă ocazie de a face un bilanț și de a evalua progresele înregistrate și învățămintele trase din implementarea MRR.

2. Comunicare a Comisiei către Consiliu - Orientări de politică bugetară pentru 2024 - COM(2023) 141

Prezenta comunicare prezintă orientări de politică bugetară preliminară pentru 2024, care vor fi actualizate în funcție de necesități, ca parte a pachetului de primăvară al Semestrului european din mai 2023. Orientările actualizate vor continua să reflecte situația economică mondială, situația specifică a fiecărui stat membru, progresele înregistrate în cadrul discuțiilor privind revizuirea guvernantei economice în curs și dezbaterile de orientare din cadrul Consiliului. Evoluția perspectivelor economice și bugetare va fi monitorizată îndeaproape și luată în considerare în mod corespunzător. Statele membre sunt invitate să reflecte aceste orientări în programele lor de stabilitate și de convergență.

Orientările de politică bugetară urmăresc să stea la baza elaborării de către statele membre a programelor lor de stabilitate și de convergență. Ele vor fi urmate în primăvară de o serie de recomandări specifice fiecărei țări în domeniul fiscal-bugetar pentru anul 2024, care vor ghida, de asemenea, elaborarea și evaluarea proiectelor de planuri bugetare în toamnă.

Economia europeană a început anul 2023 cu rezultate mai bune decât se prognozase în toamnă. Prețul de referință al gazelor naturale în Europa a scăzut sub nivelurile prevalente anterior invadării Ucrainei de către Rusia, pe fondul inhibării cererii și al diversificării continue a aprovizionării. Totodată, piețele forței de muncă au consemnat în continuare o evoluție robustă, rata șomajului în UE rămânând la un nivel minim istoric în decembrie 2022. Trei luni de scădere a ratelor inflației sugerează că vârful a fost depășit, însă presiunile inflaționiste de bază se mențin ridicate, iar riscurile sunt în creștere. De asemenea, încrederea în economie a continuat să se îmbunătățească, indicând faptul că activitatea economică a UE ar putea evita o contracție în primul trimestru al anului 2023 și ar putea ocoli la limită recesiunea preconizată anterior.

În perioada 2023-2024, politicile fiscal-bugetare ar trebui să vizeze asigurarea sustenabilității datoriei pe termen mediu, precum și sporirea potențialului de creștere economică într-o manieră durabilă. Măsurile fiscale au atenuat impactul crizei energetice asupra întreprinderilor și consumatorilor. Cu toate acestea, măsurile ample de stimulare fiscală destinate cererii agregate sunt nejustificate, iar măsurile de sprijin costisitoare nu pot continua la nesfârșit: se impune acum focalizarea pe consolidarea sustenabilității finanțelor publice prin consolidare fiscală treptată și, acolo unde este necesar, pe măsuri fiscale țințite care să sprijine gospodăriile familiale și întreprinderile vulnerabile afectate de prețurile ridicate la energie. O politică fiscal-bugetară prudentă va contribui la asigurarea stabilității economiei europene și va facilita difuzarea efectivă a măsurilor de politică monetară într-un context marcat de rate ridicate ale inflației, sporind în același timp potențialul de creștere.

Prezenta comunicare stabilește orientări pentru statele membre cu privire la conduita și coordonarea politicii fiscal-bugetare în contextul provocărilor cu care se confruntă finanțele publice și economia, precum și al discuțiilor referitoare la viitorul cadru de guvernanță economică.

Comunicarea Comisiei din 9 noiembrie 2022 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernanță economică al UE (denumite în continuare „orientările în materie de reformă”) a declarat că, în primul trimestru al 2 anului 2023, Comisia va furniza statelor membre orientări fiscale pentru anul 2024. (1) Cadrul fiscal-bugetar al UE se află în prezent într-o fază de tranziție. Evaluarea guvernantei economice a fost lansată inițial în

februarie 2020, fiind identificate acele domenii aferente cadrului unde erau necesare îmbunătățiri. De asemenea, o revenire la aplicarea exclusivă a normelor cadrului juridic existent nu ar reuși să răspundă la noua realitate de după pandemie. Având în vedere că nu a fost încă instituit un nou cadru juridic, bazat pe rezultatul evaluării în curs a guvernantei economice, continuă să se aplice cadrul juridic actual. Totodată, pentru a permite o tranziție eficientă către intrarea în funcțiune a viitorului set de reguli bugetare ale UE și ținând seama de provocările actuale, unele elemente ale orientărilor în materie de reformă ale Comisiei ar putea fi integrate în ciclul de supraveghere bugetară care va începe în primăvara anului 2023. Prin urmare, astfel cum se arată în Comunicarea Comisiei din 9 noiembrie 2022, orientările reflectă situația economică și situația specifică a fiecărui stat membru, precum și acele elemente ale orientărilor în materie de reformă ale Comisiei care sunt în concordanță cu spiritul cadrului juridic existent. Va fi esențial să se ajungă cât mai curând posibil la un acord asupra viitorului cadru de guvernare economică pentru a avea un set de reguli bugetare ale UE care să țină seama pe deplin de noua realitate de după pandemie.

Previziunile Comisiei pentru iarna anului 2023 au îmbunătățit perspectivele creșterii economice pentru 2023. Criza energetică și deteriorarea raporturilor de schimb generată de aceasta au afectat producția și au erodat puterea de cumpărare a gospodăriilor familiale, afectând încrederea în economie. Totuși, gospodăriile familiale și întreprinderile au dat dovadă de o reziliență remarcabilă, iar inflația pare să fi atins deja un nivel maxim, ceea ce ar trebui să permită accelerarea creșterii economice în primăvară. Se anticipează că piețele forței de muncă vor rămâne robuste, în pofida contextului dificil, deși inflația continuă să depășească creșterea salariilor, slăbind consumul. Cheltuielile din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune vor continua să crească, sprijinind investițiile publice. După o stagnare generală în ultimul trimestru din 2022, în loc să consemneze o decelerare conform previziunilor, creșterea PIB-ului real al UE este prognozată la 0,8 % în 2023, alături de o rată a inflației de 6,4 %. În 2024, creșterea PIB-ului UE ar urma să ajungă, potrivit estimărilor, la 1,6 %, iar inflația se preconizează că se va tempera la 2,8 %. Combinația dintre creșterea economică lentă și inflația ridicată pe termen scurt necesită o coordonare puternică a politicii fiscal-bugetare în UE și în zona euro, bazată pe orientări clare care pot fi monitorizate în mod transparent. Aceasta va contribui, de asemenea, la asigurarea unui mix de politici coerent.

Se conturează o convergență de opinii cu privire la mai multe aspecte-cheie, în timp ce altele rămân de clarificat. Există un acord asupra faptului că valorile de referință de 3 % și 60 % din PIB, prevăzute în Protocolul nr. 12 la tratate, ar trebui să rămână neschimbate.

Opiniile sunt convergente cu privire la o serie de aspecte: faptul că abordarea pe termen mediu propusă, concomitent cu menținerea supravegherii anuale, este adecvată pentru a asigura o reducere susținută a ratelor ridicate ale datoriei, iar planurile fiscal-bugetare și structurale pe termen mediu elaborate de statele membre ar constitui piatra de temelie a cadrului revizuit; necesitatea unor stimulente mai mari pentru investiții și reforme, care să reflecte lecțiile învățate din impactul crizei financiare mondiale asupra investițiilor și nevoile semnificative de investiții pentru tranziția verde și cea digitală; necesitatea unei aplicări mai eficiente a regulilor, inclusiv prin menținerea sancțiunilor financiare, dar prin reducerea cuantumului acestora, concomitent cu sporirea impactului lor asupra reputației; faptul că regulile existente pentru deschiderea și închiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit ar rămâne neschimbate, în timp ce procedura aplicabilă deficitelor excesive bazată pe datorie ar trebui consolidată; respectarea principiilor-cheie de asigurare a asumării responsabilității la nivel național și a egalității de tratament; și necesitatea unei diferențieri adecvate a eforturilor în plan bugetar. Sunt necesare discuții suplimentare cu privire la operaționalizarea acestor principii. Comisia intenționează să prezinte propuneri legislative în urma viitorului Consiliu ECOFIN și a Consiliului European din martie 2023, care vor avea ca scop ajungerea la un acord cu privire la elementele-cheie ale viitorului cadru de guvernare economică.

Perspectivele privind prețurile la energie s-au îmbunătățit. Începând din ianuarie 2023, prețurile spot pe piețele europene angro ale gazelor naturale au scăzut din nou până la

niveluri cu mult inferioare celor de dinainte de război, cu toate că încă depășesc de peste trei ori prețurile din 2019. Întrucât transmiterea prețurilor angro ale gazelor naturale și energiei electrice în prețurile de consum este, de regulă, mai lentă decât în cazul combustibililor, impactul recente scăderi abrupte a prețurilor angro asupra inflației măsurate prin prețurile gazelor naturale și energiei electrice nu a fost încă observat în prețurile de consum. Cererea internă ar putea fi mai mare decât se prognozase, în cazul în care recente scăderi ale prețurilor angro ale gazelor naturale se vor propaga mai puternic la nivelul prețurilor de consum. Totodată, prețurile gazelor naturale au fost supuse unei volatilități excepționale în 2023 și nu poate fi exclusă o inversare a presiunii recente în sensul scăderii înainte de iarna următoare.

Statele membre ar trebui să elimine treptat măsurile de sprijin în domeniul energiei, începând cu cele mai puțin ținute. În cazul în care ar fi necesară o prelungire a măsurilor de sprijin din cauza unor noi presiuni din partea prețurilor la energie, statele membre ar trebui să își orienteze măsurile mult mai bine decât în trecut, renunțând să acorde sprijin generalizat și oferind protecție doar celor care au nevoie, respectiv gospodăriilor familiale și întreprinderilor vulnerabile. Astfel, se vor reduce costurile bugetare și, mai ales, se vor asigura, totodată, stimulente pentru limitarea consumului de energie și creșterea eficienței energetice. În anul 2022, peste 70 % din cuantumurile aferente măsurilor de sprijin în domeniul energiei corespundeau unor măsuri care nu au fost suficient de bine ținute către gospodăriile familiale și întreprinderile cele mai vulnerabile. În plus, două treimi dintre măsuri au denaturat semnalul de preț și este posibil să fi redus stimulentele pentru limitarea consumului de energie și creșterea eficienței energetice. Cu toate acestea, modul de elaborare a măsurilor s-a îmbunătățit în timp, pe baza experienței acumulate în urma răspunsului rapid inițial la creșterea bruscă a prețurilor la energie.

Toate statele membre sunt invitate să stabilească obiective fiscale care să garanteze că deficitul nu depășește 3 % din PIB sau că acesta este adus sub 3 % din PIB în perioada vizată de programul de stabilitate sau de convergență și să asigure în mod credibil menținerea deficitului sub 3 % din PIB în condițiile unor politici neschimbate pe termen mediu. De asemenea, statele membre sunt invitate să raporteze în programele lor de stabilitate și de convergență cu privire la măsurile planificate de sprijin în domeniul energiei, inclusiv impactul bugetar al acestora, eliminarea lor treptată și ipotezele care stau la baza evoluției prețurilor la energie. În cele din urmă, statele membre sunt invitate să discute în cadrul programelor lor de stabilitate și de convergență modul în care se așteaptă ca planurile lor de reformă și de investiții, inclusiv cele prezentate în planurile lor de redresare și reziliență, să contribuie la sustenabilitatea finanțelor publice și la o creștere durabilă și favorabilă incluziunii, în conformitate cu criteriile stabilite în orientările în materie de reformă ale Comisiei.

Statele membre sunt invitate să furnizeze informații cu privire la: (i) costurile bugetare anuale legate de refugiații din Ucraina, detaliate în ceea ce privește principala (principalele) categorie (categorii) SEC care este (sunt) direct afectată (afectate); și (ii) numărul anual de persoane găzduite. Aceste costuri bugetare ar trebui să se limiteze la cele direct legate de afluxul fără precedent de refugiați din Ucraina și care reprezintă o consecință imediată a acestui aflux. Furnizarea unor astfel de informații ar permite Comisiei să ia în considerare aceste costuri bugetare în evaluarea programelor de stabilitate și de convergență pentru 2023, precum și a progreselor înregistrate în punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări pentru 2022.

II. ȘTIRI

1. Eurobarometru: Costul de trai, sănătatea și educația pe primele locuri în preocupările românilor

Creșterea prețurilor, inflația și costul de trai, situația economică, sănătatea și educația sunt pe primele locuri între preocupările românilor la începutul lui 2023.

Ca urmare a războiului din Ucraina, și situația internațională reprezintă o preocupare, atât din punct de vedere economic, cât și de securitate.

După doi ani de pandemie și unul de război în imediata vecinătate, românii pun pe primul loc între preocupările lor creșterea prețurilor, inflația și costul de trai, atât în ce privește situația personală (51%), cât și opinia cu privire la situația națională (53%) și cea de la nivel european (30%). Pe plan personal și național, situația financiară proprie (22%) și cea economică a țării (29%) se clasează pe locul doi, urmate de sănătate (17%, atât la nivel personal, cât și național). În ceea ce privește Uniunea Europeană, românii clasează situația internațională pe locul doi ca preocupare (28%), urmată de resursele de energie (19%).

Majoritatea românilor consideră că propria situație financiară/economică va stagna (40%) sau chiar se va înrăutăți (36%) în următorul an, percepție ce se extinde și la nivel național (31 și, respectiv, 41%) și european (32 și, respectiv, 34%).

Românii sunt mulțumiți de modul în care Uniunea Europeană a gestionat răspunsul la invazia rusă din Ucraina (58%) și sunt în favoarea impunerii de sancțiuni Rusiei (67%), interzicerii anumitor instituții mass-media ruse în UE (61%), finanțării achiziției de echipamente militare pentru Ucraina (55%), furnizării de ajutor umanitar celor afectați de război (71%) sau primirii în Uniune a refugiaților ucraineni (72%). Ei consideră că invazia rusă reprezintă o amenințare la adresa securității atât a Uniunii Europene (69%), cât și a propriei țări (71%). De asemenea, ei apreciază că războiul are impact atât asupra propriei situații financiare (66%, cât și asupra situației economice naționale (69%).

Majoritatea românilor au încredere în Uniunea Europeană (52%, comparativ cu 47% în UE27), 42% dintre ei (50% în UE27) apreciind ca principal rezultat pozitiv al acesteia libertatea de circulație, adică posibilitatea de a călători, studia sau lucra fără restricții în oricare dintre statele membre UE.

În ce privește comportamentul media al românilor, aceștia folosesc cu precădere televizorul (75%) sau rețelele sociale (32%) pentru a se informa pe teme europene, precum și discuțiile cu rudele, prietenii sau colegii de serviciu (51%). Românii declară că sunt conștienți de existența fenomenului de dezinformare și al știrilor false (63%), însă doar jumătate dintre ei apreciază că le pot identifica (54%).

Raportul național pentru România face parte din exercițiul Eurobarometru standard, publicat la fiecare început de an. Datele au fost colectate în perioada 12 ianuarie - 6 februarie 2023, folosind un eșantion de 1.041 respondenți cu vârsta de peste 15 ani.

2. Raport referitor la statul de drept în 2022 - Situația statului de drept în Uniunea Europeană

În data de 30 martie Parlamentul European a adoptat rezoluția referitoare la statul de drept în 2022 - situația statului de drept în Uniunea Europeană.

Democrația, statul de drept și drepturile fundamentale sunt valori care se consolidează reciproc și a căror subminare poate reprezenta un pericol sistemic pentru Uniune și pentru drepturile și libertățile cetățenilor ei. Respectarea statului de drept este obligatorie pentru Uniune în ansamblul său și pentru statele sale membre la toate nivelurile de guvernare, inclusiv pentru entitățile subnaționale.

Pentru a răspunde pandemiei de COVID-19, statele membre au introdus măsuri de urgență care, pentru a fi legale, trebuiau să respecte principiile necesității și proporționalității atunci când limitau drepturile sau libertățile fundamentale. Cu toate

acestea, unele guverne au folosit măsurile extraordinare ca scuză pentru a slăbi sistemul democratic de echilibru al puterilor.

Este necesar să se consolideze și să se raționalizeze mecanismele existente și să se dezvolte un mecanism unic și cuprinzător al UE pentru a proteja în mod eficace democrația, statul de drept și drepturile fundamentale și pentru a asigura respectarea valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE în întreaga Uniune, precum și promovarea acestora în țările candidate, chiar dacă ar exista regimuri de monitorizare diferite, astfel încât statele membre să fie împiedicate să elaboreze legi interne care să contravină protecției valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE.

Începând din mai 2022 Parlamentul a tratat și situația statului de drept din Ungaria, Malta și Polonia în rezoluțiile sale, iar Grupul de monitorizare a democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale din cadrul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne a Parlamentului a abordat, de asemenea, anumite probleme în Bulgaria, Grecia, Slovacia, Slovenia și Spania.

Membrii PE salută acest al treilea raport pe care îl consideră un pas înainte către un mecanism coerent de menținere a valorilor Uniunii consacrate la articolul 2 din TUE și consideră că principala provocare în prezent este de a utiliza eficace și constant setul de instrumente existent pentru a proteja și a asigura respectarea valorilor respective.

Aceștia salută ameliorările prezentate, precum adăugarea recomandărilor specifice fiecărei țări și atenția deosebită acordată mass-mediei publice și măsurilor de asigurare a transparenței proprietății asupra mijloacelor de comunicare în masă, evaluarea punerii în aplicare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului de către statele membre, atenția acordată finanțării partidelor politice, accentul pus pe organismele de promovare a egalității, pe instituțiile naționale pentru drepturile omului și pe ombudsmani, monitorizarea numirilor la nivel înalt în justiție și atenția sporită acordată profesiilor din domeniul juridic, inclusiv judecătorilor, notarilor și avocaților.

Comisia trebuie să își aprofundeze participarea la dezbaterile publice de la nivel local, regional și național și să investească mai mult în campanii de conștientizare a valorilor Uniunii și a instrumentelor aplicabile, inclusiv raportul anual, în special în țările în care există îngrijorări serioase. De asemenea, trebuie să-și continue eforturile de a aduce la zi metodologia de raportare și să aloce mai mult timp vizitelor de țară ale Comisiei, inclusiv la fața locului.

Eurodeputații regretă tendințele îngrijorătoare în ceea ce privește libertatea presei, pluralismul mass-mediei și siguranța jurnaliștilor în mai multe state membre și invită Comisia să urmărească îndeaproape situația mass-mediei în viitoarele ediții ale raportului, inclusiv proprietatea asupra mass-media și finanțarea serviciului public de mass-media, precum și să ofere recomandări și monitorizare prin politici și măsuri legale adecvate. În plus, condamnă ingerințele politice perturbatoare în deciziile editoriale, procesele abuzive (SLAPP) și supravegherea ilegală a jurnaliștilor, în special prin utilizarea de programe de spionare, și afirmă că jurnaliștii vor continua să fie expuși riscului atât timp cât instituțiile nu pot sau nu doresc să urmărească penal cazurile de corupție descoperite de jurnaliști.

Aceștia subliniază rolul special pe care îl joacă consiliile naționale ale magistraturii în protejarea independenței curților și a judecătorilor împotriva ingerințelor politice și regretă politizarea continuă a acestor organisme în anumite țări, precum și efectul devastator pe care aceasta îl are asupra independenței și integrității sistemelor lor judiciare.

În cadrul dezbaterilor a fost exprimată preocuparea în legătură cu lipsa de consecvență dintre raportul orizontal și recomandări, în special în legătură cu faptul că preocupările specifice fiecărei țări exprimate în raportul orizontal nu corespund pe deplin recomandărilor specifice fiecărei țări. În consecință s-a solicitat stabilirea unei legături clare între preocupările exprimate și recomandările formulate.

De asemenea, a fost solicitat un rezumat al punerii în aplicare a planului de acțiune al UE de combatere a rasismului în capitolele consacrate fiecărei țări din raport și o analiză a modului în care regresul statului de drept afectează diferite grupuri minoritare.

Parlamentul condamnă instrucțiunile date de guvernul italian Consiliului municipal al orașului Milano de a înceta înregistrarea copiilor părinților de același sex și consideră că această decizie va duce inevitabil nu numai la discriminarea cuplurilor de același sex, ci și, în primul rând, a copiilor acestora. Parlamentarii europeni consideră că această acțiune reprezintă o încălcare directă a drepturilor copilului, așa cum sunt enumerate în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din 1989 și sunt îngrijorați că această decizie face parte dintr-un atac mai amplu împotriva comunității LGBTQI + din Italia. Ca urmare, invită guvernul italian să își revoce imediat decizia.

Comisia și Consiliul sunt îndemnate să înceapă imediat negocierile cu Parlamentul pentru un acord interinstituțional referitor la un mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale, care ar trebui să acopere întreaga sferă a valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE.

În timpul discuțiilor, Parlamentul a repetat solicitarea adresată Comisiei de a include un nou capitol distinct referitor la instituțiile Uniunii, care să evalueze situația în ceea ce privește separația puterilor, asumarea răspunderii, cadrul anticorupție și sistemul de control și echilibru și a îndemnat Consiliul să se ocupe de toate noile evoluții care afectează statul de drept, democrația și drepturile fundamentale. În același timp, a reiterat apelul adresat Consiliului de a adresa recomandări în cadrul acestei proceduri, subliniind că orice nouă întârziere a unei astfel de acțiuni ar constitui o încălcare a principiului statului de drept chiar de către Consiliu.

Aleșii europeni regretă că raportul nu recunoaște clar procesul deliberat de regres al statului de drept în unele state membre și invită Comisia să clarifice că atunci când valorile de la articolul 2 din TUE sunt încălcate sistematic, deliberat, grav și permanent într-o anumită perioadă, este posibil ca statele membre să nu îndeplinească toate criteriile care definesc o democrație. Aceștia reiau recomandările adresate Comisiei de a diferenția între încălcările sistematice și cele individuale, de a evita riscul bagatelizării celor mai grave încălcări ale statului de drept și de a stabili în recomandările individualizate pe țări termene de punere în aplicare, obiective și acțiuni concrete de întreprins.

3. Cel de-al 10-lea Consiliu Energetic UE-SUA, 4 aprilie a.c.

Cel de-al 10-lea Consiliu Energetic UE-SUA s-a reunit, în data de 4 aprilie a.c., la Bruxelles, fiind prezidat de Înaltul Reprezentant al UE/Vicepreședintele Josep Borrell Fontelles, Comisarul European pentru Energie Kadri Simson, Secretarul de Stat al SUA Antony Blinken și Secretarul Adjunct pentru Energie al SUA David M. Turk. Ministrul suedez pentru afaceri externe, Tobias Billström, a reprezentat președinția Consiliului UE.

Consiliul Energetic UE-SUA este principalul forum transatlantic de coordonare pe probleme energetice strategice pentru schimbul de politici și coordonarea la nivel politic și tehnic. Cooperarea transatlantică în domeniul energiei continuă să contribuie la stabilitatea și transparența piețelor globale de energie prin promovarea diversificării și securității energiei, susținând măsuri de eficiență energetică, dezvoltarea tehnologiilor care contribuie la tranziția către emisii nete zero până în 2050 și prin cercetare, inovare, politici aliniate și cooperare de afaceri. Accelerarea tranziției energetice, reducerea dependenței de combustibili fosili și reducerea consumului de energie sunt esențiale pentru consolidarea securității energetice.

Consiliul a reafirmat că viitorul Ucrainei, Republicii Moldova și al cetățenilor acestora se află în Uniunea Europeană și va continua să sprijine în continuare integrarea Ucrainei și a Republicii Moldova în UE.

Consiliul a salutat eforturile de reformă ale Ucrainei și ale Moldovei în vederea îndeplinirii obiectivelor care stau la baza statutului lor de candidat la aderarea la UE și a încurajat țările să continue pe această cale, în special prin asigurarea faptului că instituțiile din sectorul energetic sunt transparente, solide și independente.

În eforturile sale de a consolida securitatea energetică, accelerând în același timp tranziția energetică globală, Consiliul intenționează să continue coordonarea acțiunilor de politică transatlantică în regiunile învecinate.

Surse de informare:

- *Documente adoptate de Comisia Europeană*
- *Reprezentanța Comisiei Europene în România*
- *Consiliul UE*

Buletin informativ elaborat de:

SERVICIUL AFACERI EUROPENE

